

**UCHWAŁA NR XLVII/427/2021
RADY MIEJSKIEJ NOWOGRODU BOBRZAŃSKIEGO**

z dnia 22 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie na terenie gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794, 803 i 1981) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956), Rada Miejska Nowogrodu Bobrzańskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026 w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowogrodu Bobrzańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tomasz Sawicki

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie
na terenie Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2022-2026**

Nowogród Bobrzański, 2021

Wykaz skrótów:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MGBP – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

MGOKSiR – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PP – Posterunek Policji

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

PPR – Punkt Pomocy Rodzinie

SPIS TREŚCI

PRZEMOC W RODZINIE	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
RODZAJE PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.....	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI.....	10
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI	12
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI.....	15
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH.....	15
ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH.....	18
ANALIZA SWOT	23
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	25
ADRESACI PROGRAMU	30
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	30
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	31
HARMOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI.....	31
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	33
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE	35

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”*.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także kształt intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

---

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A. Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163–168.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- deficytu motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m.in. dłuższy czas latencji;
- deficytu poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem, a wzmocnieniem;
- deficytu emocjonalnego, czyli pojawienie się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności i nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

---

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płęć a podatność na powstawanie syndromu wyuczony bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

---

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczanie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzone zostało również badanie pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Nowogród Bobrzański. **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nowogród Bobrzański**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 159 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1038 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1005.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1023);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534 z późn. zm.).

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026 jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. W Programie określono 4 podstawowe obszary zawierające kierunki działań:
  - 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna:** obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
  - 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:** obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą.
  - 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
  - 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2016-2022.
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na 2021 rok.

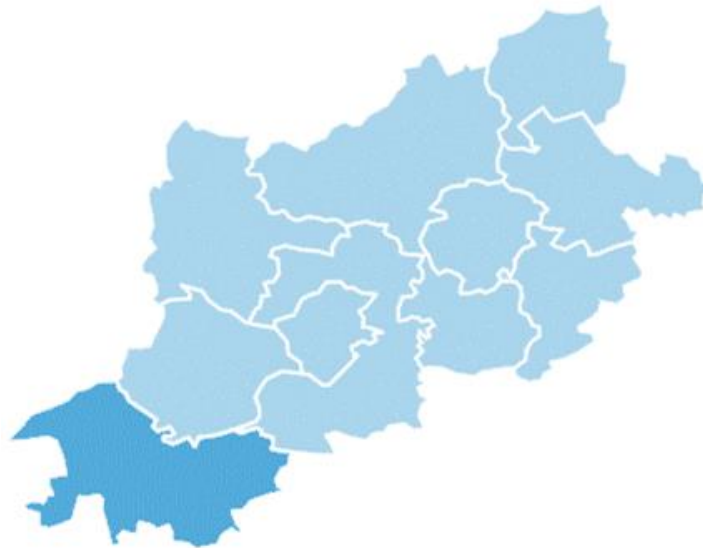
Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.

CHARAKTERYSTYKA GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI

Nowogród Bobrzański jest gminą miejsko-wiejską, w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim. Teren Gminy zajmuje 259,4 km² powierzchni całego powiatu. 59% jej obszaru to użytki leśne, z kolei użytki rolne stanowią 30%. Graniczy ona z gminami: Bobrowice, Brzeźnica, Dąbie, Jasień, Kozuchów, Lubsko, Świdnica, Zielona Góra, Żagań oraz Żary.

Rysunek 1. Położenie gminy Nowogród Bobrzański na tle powiatu zielonogórskiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Nowogród Bobrzański zamieszkuje 9 118 osób (stan na 31 grudnia 2020 roku). Liczba mężczyzn zamieszkujących Gminę jest nieznacznie mniejsza od liczby kobiet – stanowią oni bowiem 49% (4 442 mężczyzn) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast kobiety 51% (4 676 kobiet). Współczynnik feminizacji w gminie Nowogród Bobrzański wynosi 103, co oznacza, że na każdego 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety.

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Nowogród Bobrzański w 2020 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -3,40 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość niż w powiecie zielonogórskim (-1,78) oraz wyższy w porównaniu do województwa lubuskiego (-3,95). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności.

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Nowogród Bobrzański w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
gmina Nowogród Bobrzański	-2,22	-3,16	-3,40
powiat zielonogórski	0,32	-0,85	-1,78
województwo lubuskie	-1,49	-2,01	-3,95

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Gminie według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawia się następująco:

- 18,1% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – 0-17 lat;
- 59,8% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 22,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Nowogród Bobrzański. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym uległ spadkowi, z kolei osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2018-2020 utrzymywał się na stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na zbliżonym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	18,1	18,1	18,1
wiek produkcyjny	61,0	60,3	59,8
wiek poprodukcyjny	21,0	21,6	22,1

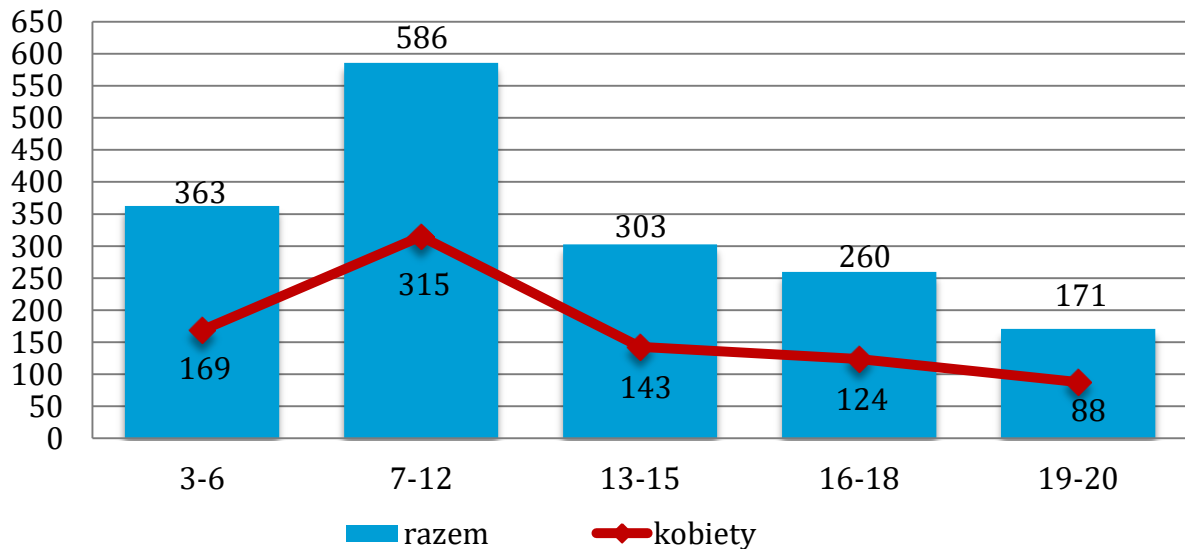
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozbudowana infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania gminy Nowogród Bobrzański, która ma kluczowy wpływ na podnoszenie jakości życia mieszkańców. Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Nowogrodzie Bobrzańskim**.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w Gminie jest również zadaniem **Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Nowogrodzie Bobrzańskim**. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, która służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców.

W wieku potencjalnej nauki (3-20 lat) w 2020 roku było 1 683 mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, w tym 50% stanowiły kobiety, a drugą połowę mężczyźni. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (586 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres nr 2.

Wykres 1. Ludność gminy Nowogród Bobrzański według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W skład placówek oświatowych gminy Nowogród Bobrzański wchodzi:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Korczaka w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Brodatego w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Miejsko-Gminne Przedszkole Samorządowe w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Niwiskach wraz z oddziałami przedszkolnymi.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny Pro Novo w Bogaczowie oraz placówki działające w ramach ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 – Klub Dziecięcy ul. Szkolna 6 oraz Klub Małych Einsteinów ul. Bogaczowska 6.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Nowogród Bobrzański zajmuje się **Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Zespół Interdyscyplinary tworzy Burmistrz powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół Interdyscyplinary realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
  - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
  - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
  - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
  - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nowogród Bobrzański wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → poradnictwo, → udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, → wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, → organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, → prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, → udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, → obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> → Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, → udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Posterunek Policji	<ul style="list-style-type: none"> → Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none"> → Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, → inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, → rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, → inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, → opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, → monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, → dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, → realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
--	---

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić ponadto podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dot. przemocy, szczególnie w działalności profilaktycznej:

- Punkt Pomocy Rodzinie, który oferuje pomoc i wsparcie w formie porad i konsultacji indywidualnych a także grup wsparcia dotyczących problemów uzależnienia od alkoholu, innych form uzależnienia, współuzależnienia, konfliktów i przemocy w rodzinie,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – Koło w Nowogrodzie Bobrzańskim prowadzi terapię systemową rodzin, mediacje, poradnictwo socjalno-pedagogiczne,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zielonej Górze,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- instytucje kościelne.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,

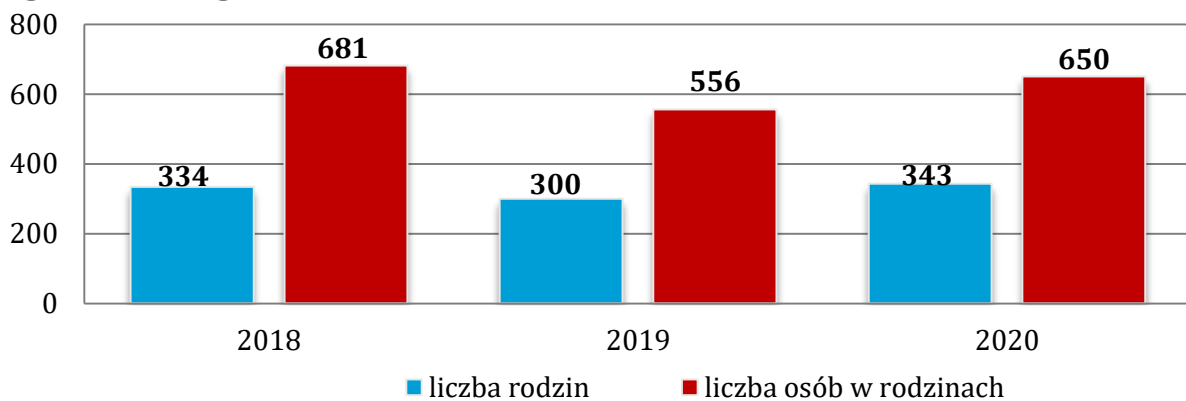
- pracownicy socjalni,
- asystenci rodziny,
- pracownicy ochrony zdrowia (lekarze pierwszego kontaktu, pielęgniarki),
- prawnicy, prokuratorzy,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin oraz osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie ulegała wahaniom. W 2020 roku z pomocy skorzystały 343 rodziny – to o 17% więcej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 3% więcej niż w 2018 roku. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych. Na przestrzeni lat 2019-2020 liczba posiedzeń Zespołu wyniosła 4, czyli o 1 mniej niż w 2018 roku. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane są grupy robocze. W ciągu omawianych lat liczba grup roboczych oraz ich posiedzeń wahała się. W 2020 roku 22 grupy robocze spotkały się łącznie 79 razy, co w porównaniu do 2019 roku oznacza spadek w wysokości 8% w przypadku liczby grup, a w kontekście liczby ich posiedzeń zauważalny jest spadek o 14%.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	20	24	22
3	liczba posiedzeń grup roboczych	78	92	79

*Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2018, 2019 i 2020 rok*

W 2020 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 129 członkom rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych, w tym: 41 kobietom, 46 mężczyznom i 42 dzieciom. W porównaniu lat poprzednich można zauważyć wzrost liczby osób z którymi członkowie ZI prowadzili pracę. Wśród osób, z którymi prowadzone są czynności w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego należy wskazać również znaczny udział dzieci, które w 2020 roku stanowiły 33% wszystkich osób objętych pomocą.

Tabela 5. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
2	liczba osób	97	121	129
3	liczba dzieci	31	32	42
4	liczba kobiet	56	44	41
5	liczba mężczyzn	10	43	46

*Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2018, 2019 i 2020 rok*

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2020 roku sporządzono 25 formularzy „Niebieskie Karty - A”. Ponadto w omawianym roku sporządzone zostały przez Grupę Roboczą 22 formularze „Niebieskie Karty - C” oraz 4 formularze „Niebieskie Karty - D”. Na przestrzeni omawianych lat liczba wszystkich sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

L.P.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty - A”	22	26	25
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty - C” przez Grupę Roboczą	18	23	22

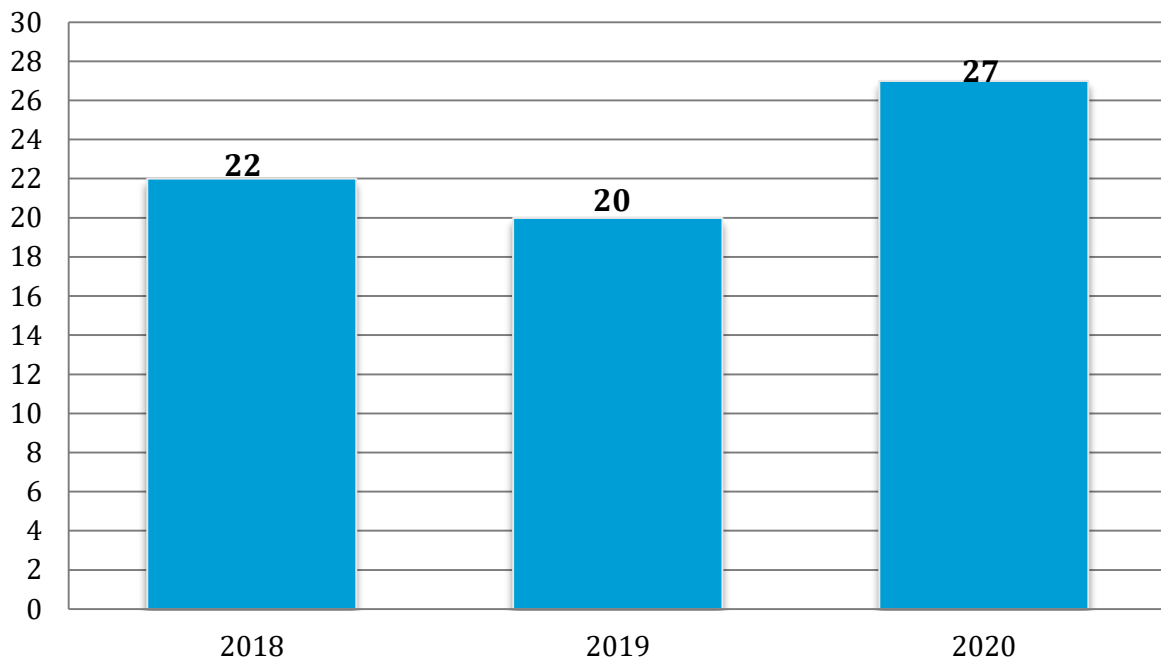

3 liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – D” 14 15 4
przez Grupę Roboczą

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2018, 2019 i 2020 rok

W latach 2018-2020 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W 2020 roku zakończono ich 27, czyli o 7 więcej niż w 2019 roku oraz o 5 więcej niż w roku 2018. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje poniższy wykres.

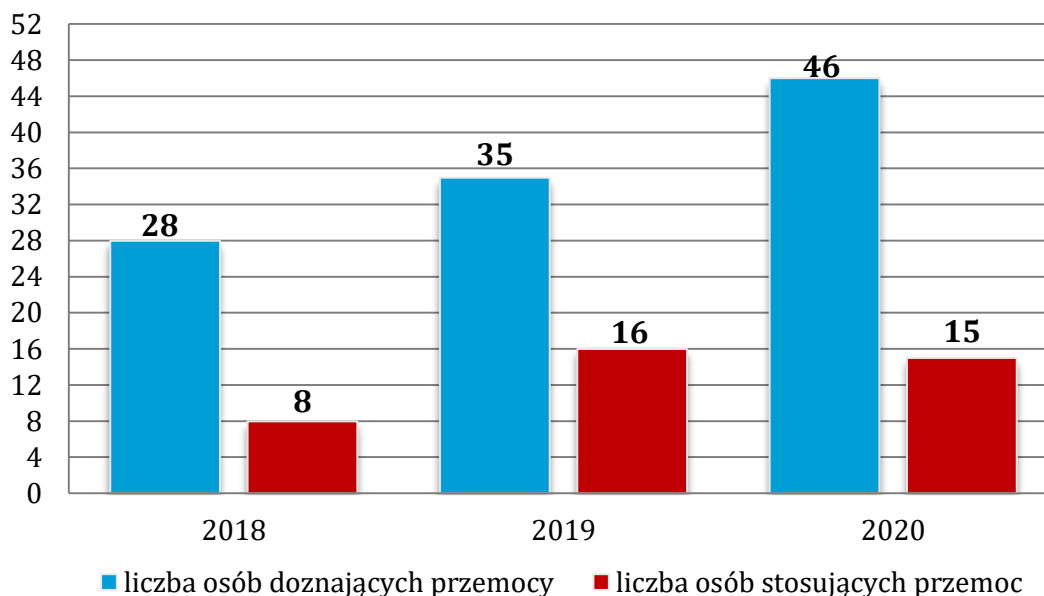
Wykres 3. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Nowogród Bobrzański osoby doznające i stosujące przemoc w rodzinie mogą uzyskać pomoc i wsparcie głównie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i przy nim działającym Zespole Interdyscyplinarnym z Grupami Roboczymi, ale również w Punkcie Pomocy Rodzinie. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób stosujących oraz doznających przemoc w rodzinie korzystających z Punktu była znaczna. Na przestrzeni analizowanych lat zarówno liczba osób doznających jak i stosujących przemoc, którym udzielono pomocy uległa zwiększeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Liczba osób doznających przemoc oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Pomocy Rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 20187, 2019 i 2020 rok

ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2020 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański przeprowadzone zostały badania społeczne mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania, nikotynizm, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc oraz uzależnienia behawioralne.

Problem przemocy w rodzinie wśród uczniów

Doświadczenie przemocy kiedykolwiek w życiu zadeklarował niemal co czwarty uczeń (24%), jednak większość doznało jej ze strony kolegów ze szkoły oraz znajomych. Na doświadczenie przemocy ze strony jakiegoś członka rodziny wskazało zdecydowanie mniej respondentów. 17% uczniów (spośród tych, którzy doświadczyli przemocy, tj. 24 osoby) przyznało, że doznało przemocy ze strony rodzeństwa, 8% respondentów wskazało na tatę, z kolei 4% na mamę.

Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? *Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

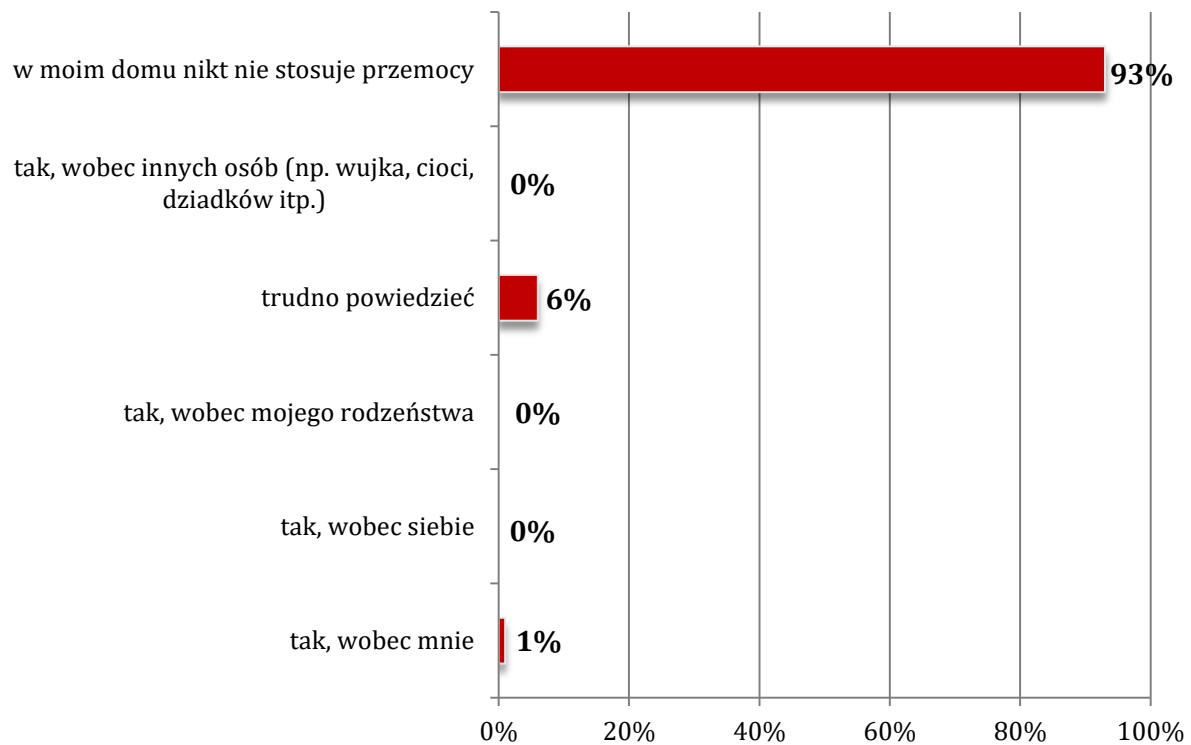
Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy ze szkoły	63%	15
znajomi	29%	7
rodzeństwo	17%	4
inne osoby	13%	3
tata	8%	2
mama	4%	1

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

Z uzyskanych w procesie badawczym odpowiedzi wynika, że 1% uczniów zadeklarowało, że przemoc domowa jest stosowana wobec nich samych. Jednocześnie możemy zauważyć, że 6% uczniów miało trudność w określeniu tego, czy w ich domu występuje przemoc. Pozostali stwierdzili, że w ich domu nie jest ona stosowana (93%).

Wykres 5. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc? *Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

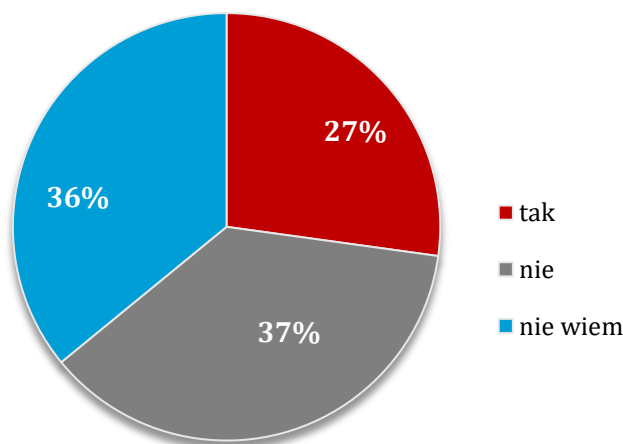

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

Problem przemocy w rodzinie wśród dorosłych mieszkańców Gminy

Jak wynika z zebranego materiału badawczego, na znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej wskazał średnio co czwarty dorosły respondent (27%). Aż 36% ankietowanych zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie.

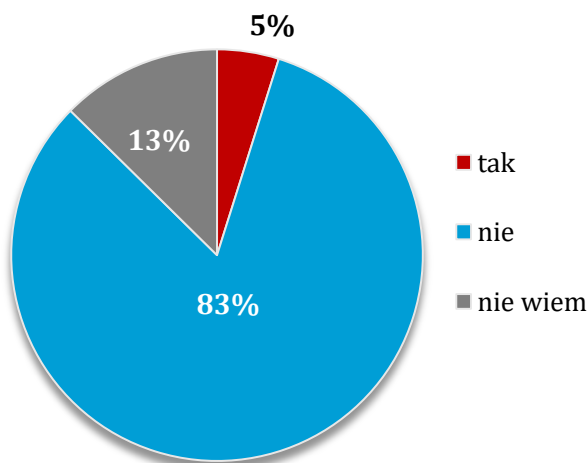
Wykres 6. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kary fizyczne popiera 5% badanych, z kolei 13% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 83% mieszkańców.

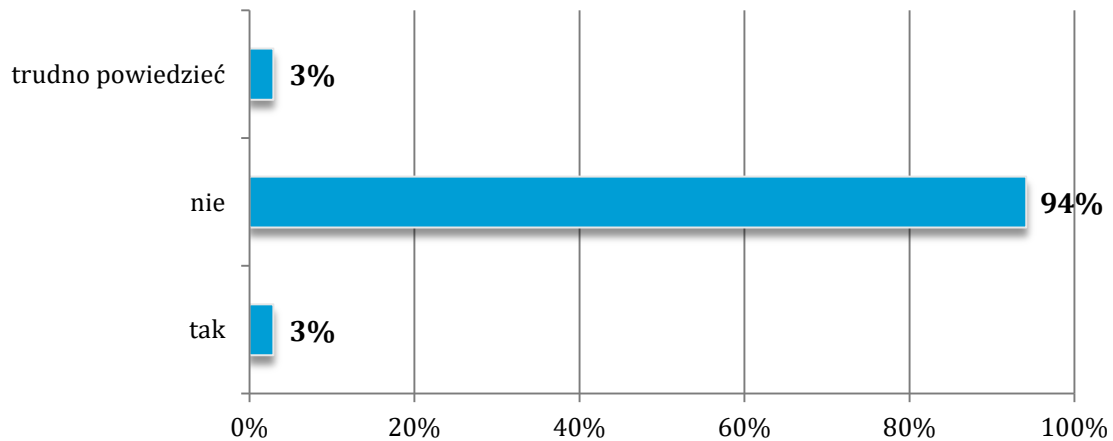
Wykres 7. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

Odpowiedzi respondentów na następane pytanie pokazują aktualną skalę przemocy występującej wśród rodzin na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Jak wynika z uzyskanych danych, przemoc domowa dotyczy 3% dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu. Wśród respondentów znalazły się również osoby, które miały trudność w jednoznacznym określeniu, czy w ich domu występuje ten problem – stanowiły one również 3% ogółu.

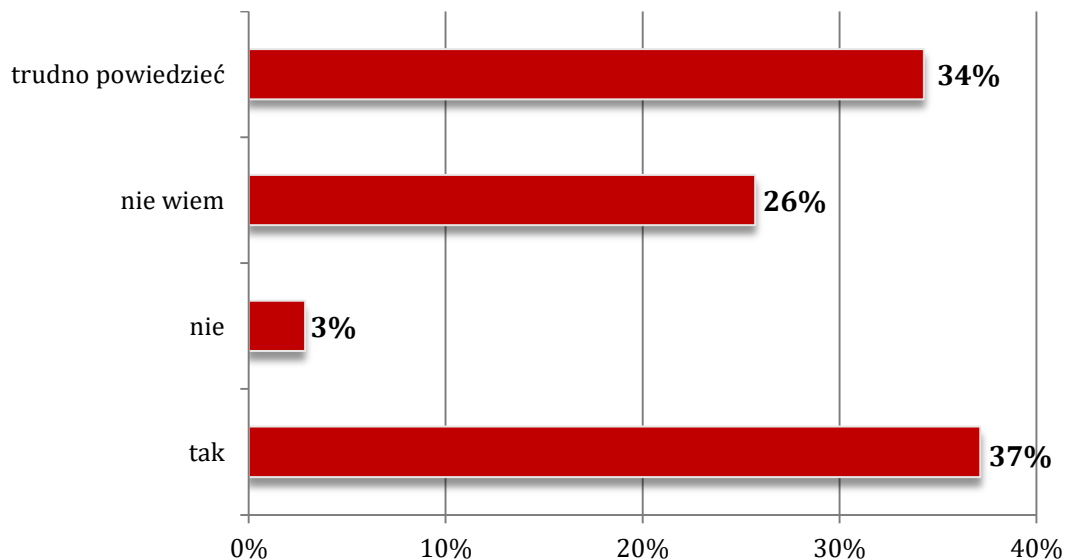
Wykres 8. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy?

Problem przemocy w rodzinie z perspektywy pracowników instytucjonalnych

Pracownicy instytucjonalni mieli określić, czy przemoc w rodzinie jest istotnym problemem występującym na terenie Gminy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 37% ankietowanych, przeciwnego zdania jest jedynie 3% badanych. 34% miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie, a co czwarty pracownik zadeklarował brak wiedzy w tym temacie (26%).

Wykres 9. Czy Pana/i zdaniem przemoc w rodzinie jest istotnym problemem występującym na terenie Gminy?

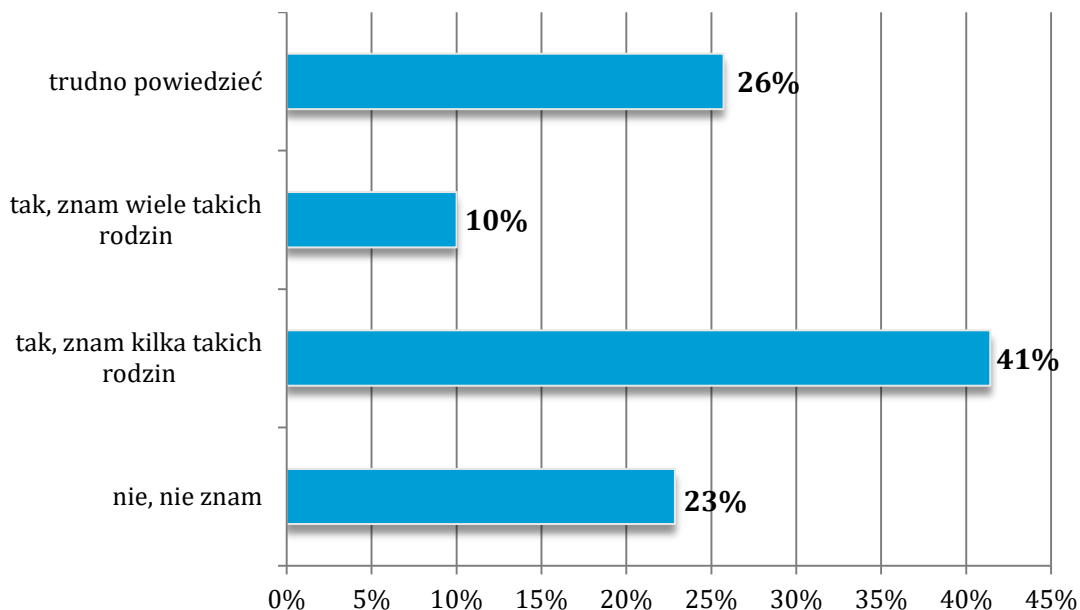
Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

Następnie ankietowani mieli określić, czy na terenie Gminy występuje zjawisko przemocy w rodzinie. Wykres poniżej przedstawia szczegółowy rozkład odpowiedzi. Z uzyskanych danych wynika, że 41% ankietowanych zna kilka takich rodzin, natomiast co dziesiąta osoba zna wiele takich rodzin (10%). Części respondentom trudno było

odpowiedzieć na to pytanie (26%), a pozostałe osoby nie słyszały o rodzinach, w których występuje problem przemocy (23%).

Wykres 10. Czy zna Pan/i rodziny z terenu Gminy, w których występuje problem przemocy domowej?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań zrealizowanych w 2021 roku

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz turystyczna. → Rozwinięta infrastruktura edukacyjna. → Zasoby instytucjonalne i ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin z problemem przemocy oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: MGOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, Punkt Pomocy Rodzinie. → Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie. → Stosunkowo mały odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doznanie przemocy w rodzinie. → Prowadzenie ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie interweniowania w przypadku przemocy w rodzinie i wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w środowiskach przemocowych oraz prewencji przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> → Wzrost liczby osób objętych pomocą ZI. → Zmniejszenie się populacji Gminy. → Ujemny przyrost naturalny oraz jego spadek na przestrzeni lat. → Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek udziału osób w wieku produkcyjnym i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności. → Stosunkowo wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. → Doznawanie przemocy w rodzinie w szczególności przez dzieci i kobiety. → Doświadczenie przemocy ze strony mamy przez 4% uczniów oraz taty przez 8% uczniów biorących udział w badaniu ankietowym. → Brak świadomości znacznej części mieszkańców odnośnie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci w procesie wychowania.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. → Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. → Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. → Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy w rodzinie, adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. → Utworzenie mieszkania chronionego na terenie Gminy przeznaczonego dla osób doznających przemocy w rodzinie w celu odizolowania sprawcy od pozostałych członków rodziny. → Utworzenie samopomocowej grupy dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej. → Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy. → Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych), a także przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu tych osób. 	<ul style="list-style-type: none"> → Negatywne wzorce zachowań społecznych. → Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. → Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. → Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. → Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. → Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. → Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej. → Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. → Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. → Długofalowe nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zapewnienie specjalistycznego i skutecznego systemu wsparcia osobom i rodzinom jej doświadczającym.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- A. Profilaktyka przemocy domowej w społeczności lokalnej oraz edukacja społeczna.
- B. Profesjonalizacja działań podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- C. Dostosowane do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc wobec członków swoich rodzin.
- D. Wzmacnianie potencjału lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele szczegółowe Programu określone na podstawie zidentyfikowanych problemów:

A. Profilaktyka przemocy domowej w społeczności lokalnej oraz edukacja społeczna.

- 1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.
- 2. Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz rówieśniczej.
- 3. Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców wobec osób stosujących przemoc oraz prowadzenie działań profilaktycznych.
- 4. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat osób i instytucji udzielających wsparcia w przypadku problemu przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	→ Liczba rozpowszechnionych informacji.	ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	→ Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. → Szacunkowa liczba uczestników.	ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

<p>3. Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.</p>	<p>→ Liczba działań podjętych w ramach edukacji. → Szacunkowa liczba odbiorców.</p>	<p>ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP, PPR.</p>
<p>4. Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, itd.</p>	<p>→ Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. → Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, MGOKSiR, MGBP, PPR.</p>
<p>5. Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.</p>	<p>→ Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. → Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów.</p>	<p>ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP.</p>
<p>6. Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.</p>	<p>→ Liczba zrealizowanych działań. → Szacunkowa liczba odbiorców działań.</p>	<p>ZI, UM, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP.</p>
<p>7. Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.</p>	<p>→ Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych.</p>	<p>ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP.</p>
<p>8. Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.</p>	<p>→ Liczba zorganizowanych działań.</p>	<p>ZI, UMiG, PP, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP.</p>
<p>9. Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.</p>	<p>→ Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. → Liczba uczestników organizowanych zajęć.</p>	<p>ZI, UMiG, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP.</p>
<p>10. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.</p>	<p>→ Liczba zrealizowanych programów. → Szacunkowa liczba odbiorców programów.</p>	<p>ZI, PP, UMiG, GKRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP, PCPR.</p>

B. Profesjonalizacja działań podejmowanych na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

1. Ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz rozwijanie instytucjonalnych form wsparcia.
2. Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa ofiar przemocy.
3. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	→ Liczba osób, które skorzystały ze schronienia.	ZI, MGOPS, UMiG, PCPR.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	→ Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. → Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. → Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	ZI, GKRPA, MGOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPR.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	→ Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	MGOPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	→ Liczba rozpoczętych procedur. → Liczba rodzin objętych procedurą. → Liczba zakończonych procedur.	ZI, GKRPA, MGOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	→ Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe.	ZI, GKRPA, UMiG, MGOPS, PP, NGO.
6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	→ Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.	MGOPS.

7.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	→ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MGOPS.
8.	Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej.	→ Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. → Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą z powodu ustabilizowania się sytuacji w rodzinie.	ZI, PCPR, GKRPA, MGOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	→ Liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje Gmina w zakresie wsparcia osób dotkniętych przemocą.	NGO, UMiG, ZI, GKRPA, MGOPS.
10.	Rozszerzenie działalności Punktu Pomocy Rodzinie.	→ Liczba osób objętych wsparciem Punktu Pomocy Rodzinie.	ZI, UMiG, GKRPA, MGOPS.

C. Dostosowane do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc wobec członków swoich rodzin.

1. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie ich jakości.
2. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób przejawiających zachowania przemocowe.
3. Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania poprzez skuteczne oddziaływanie korekcyjne i edukacyjne.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	→ Liczba osób, które podjęły udział w programie. → Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	ZI, GKRPA, MGOPS, PCPR, PPR.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	→ Liczba osób, które podjęły udział w programie. → Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	ZI, GKRPA, MGOPS, PCPR.

3. Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. → Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. ZI, GKRPA, MGOPS, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

D. Wzmacnianie potencjału lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy w rodzinie w Gminie.
2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
3. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania w rodzinie – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. → Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	ZI, GKRPA, MGOPS, UMiG, PP, ROPS, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba szkoleń/konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy. → Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych. 	ZI, GKRPA, MGOPS, UMiG, PP, ROPS, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
3.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. → Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. 	ZI, GKRPA, MGOPS, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.

4.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	→ Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem.	ZI, GKRPA, MGOPS, PCPR, ROPS.
----	--	---	-------------------------------

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady realizowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2026** finansowane będą z budżetu gminy Nowogród Bobrzański oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE GMINY NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie	rok				
	2022	2023	2024	2025	2026
Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	X		X		X
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	X		X		X
Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	X		X		X
Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	X		X		X
Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	X	X	X	X	X

Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	X			X	
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.		X		X	
Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.	X	X	X	X	
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	X	X	X	X	
Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	X	X	X	X	X
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	X	X	X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	X	X	X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	X	X	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	X	X	X	X	X
Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	X	X	X	X	X
Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej.	X	X	X	X	X
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	X	X	X	X	X
Rozszerzenie działalności Punktu Pomocy Rodzinie.	X	X	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X	X	X

Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X	X	X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.		X		X	
Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.		X		X	
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X
Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.		X		X	

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Dla skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy uzyskać dane o realizacji poszczególnych celów od poszczególnych realizatorów działań i zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

.....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

.....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?):

.....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Programu, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 8. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Lp.	Obszar	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2022 roku)	Wartość docelowa (w 2026 roku)
1	Profilaktyka przemocy domowej w społeczności lokalnej oraz edukacja społeczna.	Liczba osób stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Pomocy Rodzinie.	15	20
2	Profesjonalizacja działań podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.	129	110
3	Dostosowane do rozpoznanych potrzeb i problemów oddziaływanie na osoby stosujące przemoc wobec członków swoich rodzin.	Liczba osób stosujących przemoc skierowana i biorąca udział w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.	0	3
4	Wzmacnianie potencjału lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	27	35

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Burmistrzowi gminy Nowogród Bobrzański przez Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.